

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. KECSKEMÉTI-UTCA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. KECSKEMÉTI-UTCA 6. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZZÉTÉTELEKET FOLYÓSA KIADÓHIVATAL.

A józsefvárosi jelöltség.
A józsefvárosi választók előtt ma tartotta meg programbeszédét Berzeviczy államtitkár, a kormánypart jelöltje.

folyt husz esztendőben lényegesen változott. A népesség nagyobb hányadrészt teszi az iparosoztályt ma, mint tette ezéltől két évvel ezelőtt.

mint az egy kis erőfeszítéssel és önmegtartóztatással épen nem lehetetlen. A józsefvárosi választók félre véte minden mellékkérdést, megszerezhetik maguknak és az országnak azt az elégtételt, hogy egy iparost küldjenek a nemzetgyűlésbe.

hammer képviselő. Lobkowitz herceg pártja nevében kijelentette, hogy pártja a legközelebbi ülésben pontonként fog az egyes kivánságok felett nyilatkozni és közölni fogja azon pontokat, melyeket a cseh nemzeti érdekekben szöveghozni szükségesnek tart.

azt tartotta, hogy ha csak a csehek kibékítését éri, nem kell sokat törődni a németek elkeseredett ellenkezésével. De bizony a sok fáradság kárba vészett, a csehek kibékítése politikai fáta morgana maradt, és még mindig a haragos németeket sovány koncessziókkal a csehek rovására.

Az ellenzék a jelölt személyére nézve hivatalosan még nem állapodott meg. De hangzatosabb egy tiszteletreméltó iparos nevével S ha a kerület választói névsorába bepillantunk, s ha megfontoljuk képviselőhazunk egyoldalú összealkotását, csak azt óhajthatjuk, hogy e kerületben az ellenzéknek nem csak jelöltje, de megválasztott képviselője az ipari szorgalom egyik derék reprezentálása legyen.

E kívánalom teljesülése első sorban az iparosoktól függ és az ő feladatuk volna. Hol egybeült lehetne az iparosoktól kötelességük teljesítését várni, mint a városok, az iparnak természetes székhelye s főképp a főváros azon kerületében, a hol az iparos osztály legelőnyösebben lakik s általában a fővárosban, a melyben a magyar ipar legjelentékenyebb része van telepítve.

Budapest, jan. 4.
Tiszta miniszterelnök, mint Bécsből távirják, ma délután két óra hosszan át tanácskozott Szegény osztályfőnökkel, ki gyöngyöskésztől már felépült. Ezután a miniszterelnök gróf Kálnoky külügyminiszterrel folytatott hosszabb megbeszélést, és délelőtti díszelőzetben Károlyi Lajos főherceghez köcsözött kihallgatásra, hogy az évforduló alkalmából szerencse-kívánatait kifejezze.

Cseh-német kiegyezés.
«Kiegyezési miniszteriumnak» alakította meg több mint tíz évvel ezelőtt Taaffe gróf a maga kormányát. Épen ily hosszú idő után történik az első lépés, melynek oly színe van, mintha a kormány komolyan valami kísérlet akarna tenni Ausztria viszálkodó nemzetiségeinek kibékítésére.

Másoknak persze ez a kiegyezési kísérlet fábuló vaskarikának fog feltűnni. A dolog alapját véte a csehek és a németek óriási princípális ellenét választja el, melyet aligha sikerülhet valaha egyszerű parlamentáris eszközökkel kiegyenlíteni. A csehok közül még a legmérészelebbek is, azok, kik engedményekre leginkább hajlandók, mindenképp Csehországot külön államjogi egységnek kívánják tekintetni, melynek nyelvi és nemzetiségi kérdései függetlenül a többi tartományok viszonyaitól egyedül az ország területének határai között országos szempontok szerint nyerjenek megoldást.

Alig van parlament nyugati Európában, mely annyira egyoldalú volna, mint a magyar. Képviselőházunkban még ma is föltétlenül uralkodik az, a mit Angliában a «landed interest»-nek szoktak nevezni. Tulnyomó többsége földbirtokosokból áll. Vanak továbbá benne ügyvédek és írók, de iparosok, technikusok és egyéb szakemberek, ha egyáltalában vannak, igen csekély számmal.

A független Magyarország, önálló állami és közgazdasági szervezettel különben is előfeltétele minden nagyobb ipari létesítménynek. De minél erősebb lesz a magyar ipar, annál számosabbak és annál jelentékenyebbek lesznek érdekei s annál inkább lesz arra szükség, hogy saját ügyét hivatalos szószólói képviseljék a törvényhozáásban.

A horvát csendőrség nyugdíjáról szóló törvény, mint Zágárból távirják, ő felségének december hó 26-dikáról kelt legfelsőbb elhatározásával szentesített nyert.

A német-cseh kiegyezési értekezések — mint Bécsből távirtoztak — ma délelőtti kezdődtek az osztrák miniszterelnök palotában Taaffe gróf előnöke alatt. A miniszterek közül még ott voltak Praxak, Bacquehem, Gautsch báró és Schönborn gróf: a delegáltak teljes számban jelen voltak az értekezleten, melynek első sorban a németek terjesztették elő kivánságaikat. Az értekezleten elhatározták, hogy a tanácskozási bizalmat jellegűnek tekintik, s azok lefolyásáról kommitmentet adnak ki. Ez a kommitment egész terjedelmében így hangzik:

De hát az ellenzék elvek lehet, csak pusztá theorikák. A gyakorlatban lehet, hogy a tanácskozó férfiakat megszállja a tízes szent lélek, mely a különböző nyelveknek azonos értelmét, a széthúzó elmékek közös meggyőződését kölcsönöz. Nos, ha ez a csoda megtörténne is, kiket bekített volna hi Taaffe gróf? Épen egynehány tekinté-

A nemzeti képviselőtestületi oszálkyokra szédzteni ép oly helytelen gondolat volna, mint visszaférni a régi követi rendszerre, a megyei megbízó levelekkel. A modern parlamentarizmus a széles népképviselőtestület semmiféle oszálkyos elköltöztetés. Az osztrák alkotmányosságának is egyik betegsége az érdekképviselet, a nagybirtokosok és a kamarák választottait. A többi nyugati államok ezt az anakronizmust rég kiküszöbölték és mi épen nem kérnénk magunknak belőle.

Magyarország képviselőtestületét különben sem maradhat már sokáig a mai elavult alapon. Anglia, Franciaország és Németország, mikor átalakult a társadalmak, átalakították a választási rendszert is. Az angol három választási reform megnyitotta az azelőtt exkluzív parlament kapuit azoknak, a kik nem csak születésnek és földbirtoknak, hanem szorgalmas munkájuknak köszönhetőek vagyonukkal és társadalmi állásukkal. Ezt az elvet nem emeli érvényre a jogegyenlőség merev paragrafusokban történő nyilatkozatása, ezt csak a választási reform, a szavazati jog kiterjesztése és szabályozása elevenítheti meg.

A liberálisizmusnak sokat kell még erősödni Magyarországon, mielőtt győzelme elérhető lenne a választási reformingyeivel. De a választók igekezezenek legalább a fenálló intézmény keretét egy betétlenül, a mint azt saját érdekük követeli, s a

Ez a kiegyezési tanácskozás tíz évi kiegyezési kormányzat után nagyon azt látszik bizonyítani, hogy Taaffe gróf elvesztette bizalmát eddigi politikájában. Az eddigi politika ugyanis következetesen arra törekedett: hogy kibékítse a folyton követelt csehek, megnyerve őket egyszerűen a kormány támaszainak. Taaffe gróf

tottam magamat, a mely kétségbeesetten kalimpál a lábával a levegőben. Szikra erőt sem éreztem többé a karjaimban, és lassankint úgy éreztem, hogy a szívem szétzillog bennem, mint a hó, mely az újajam alatt olvad, s mintha apránként szedgetnének ki a fejemből mindazt, a mit benne éreztél szoktam, annyira őrésnek tetszett most...

A szténografa történetéből.
Most, mikor a villamoság királyának, Edisonnak világhírű találmánya, a fonográf diadalmasan járja be a művelt világ összes országait, és a hova csak eljut, bámulatra ejti az embereket, a szténografa (a gyorsírás) babérait is lassankint hervadásnak indulnak. Pedig ennek a derék mesterségnek nagy múltja van, s az a témérdek szolgálata, melyet az emberiségnek egy évszázadon keresztül tett, s az a fontosság, a melylyel manapság is bír, megérdemli a méltatást.

mint az árnyék követte. A mult század vége felé felmerült a Taylor-féle gyorsírás, melynek rendszerét azonban az idő szerint a Pitman-féle teljesen kiszorította. A szóval kimondott villámra csak most következett a nyomtatott mennydörgés, s a hatás hatalmas és gyújtó volt.

iránt. — Mikor a szténografa 1848-ban mégis diadalra jutott, mestere, kinek egész életében csak buszúsága és keserősége volt belőle, meghalt.

Ebben a könyvben sok érdekes dolog foglaltatik. Így bűnéne van, hogy azra, a mihez Gutenbergnek 35 sűrűn nyomott sora volt szüksége, Gabelsberegernek elég volt 17 keskeny sor s így ha általában szténografai-jegyekkel nyomtatnának, akkor a könyvek mindjárt fényvilág olcsóbbak lehetnének, mint a minők most. A reneszansz bukott író ember egy perc alatt a legjobban esetben 15 szót képes leírni, az szténograf pedig ugyanazt az idő alatt 150 szóval megírkozik, s így az, a ki mint az írókban naponként nyolcz órá tól el irással, ha szténografná munkáját két órá alatt elvégezhetné. Egyáltalában ha a szténografa a közéletben is elterjedne, az emberiség egyszerűesen meghosszabbíthatná az életét, a mennyiben az eddig eldologozott időnek csak egy negyedrészét volna kénytelen írásra fordítani.

Ezen kívül azonban a helyzet nem volt kellemes: görömmek a mélyesége ovtól a szelchrokok ellen, és a fekvésem, hüvösége mellett is puha volt; sőt annyira puha volt, hogy egyre jobban mélyedtem bele és félőrülj ujjabb meg ujjabb polyhek szállingóztak rém s takartak be, mint valami halottal, a kil csöndesen eltemetnek.

A szténografa ugyszólván a parlamentarizmus szülötte. Ez a rendszer volt az, mely a szténografát megteremtette és kifejlesztette. Innen van az, hogy mindazokban az országokban, melyekben a parlamentáris rendszer uralkodik, a szténografa is sok művelőre talált, a kik valóságos lelkesedéssel szentelték magukat mesterségüknek és mindent elkövettek arra, hogy kedvencüket ápolják, dodelgessék, fejlessék.

Haradik Napoleon sokkal ravasszabbul tudta a parlamenti beszédek nyilvánosságára hozatalát megakadályozni, mint az a szténografa. Az ő államának nem terte el a vitát, s így a szténografa mögé bujt. Soha uralkodó a szténografát annyira nem dicserőte, mint ő. A szténografa — mondá — a megtestesült pártatlanság, mert minden szót hinnen visszaad, a mit a képviselőházban mondanak. Az összes pártok lapjainak az a rossz szokása, hogy az ellenzékű párt szónokaiat röviden végeztek, míg a maguk pártjának embereit szelében-hosszabban tárgyalták, nagyon zilált és helytelen képet nyújtotta a képviselőházi ülésnek. Egyedül csak a képviselőházi ülések eseményeiről a kormány által a Moniteur-ben közzétett rövid jelentés közölte meg némileg a valóságot. (Természetesen ezeket is a kormánypart szónokait egy magasztalták, az ellenzékietek pedig a sárba tiporták.) Így azután választást engedett, a lapoknak vajon akarják-e az üléseken tartott beszédek beszédekét in extenso közzétenni, vagy pedig később a Moniteur-ben közölt hivatalos ismertetővel. Az ellenzék lapoknak, az első alternatíva elfogadásának lehetőségét a helyszíni állás-lehetetlenség a másodikikat pedig elvi álláspontjuknál fogva nem fogadták el, mert csak nem dorongolhatták le a magok pártjából szónokokat, így azután nem volt más kibúvó, minthogy a képviselőház üléseit agyonhallgatták. Ez épen olyan eljárás volt, mint hogy a vendéglőben arra kényszeríték az embert, hogy vagy egy végig az egész éjszaka a levestől kezdve a sajg, vagy pedig érje be azzal az étellel, melyet számára a felszolgáló pinczér kiválaszt!

Azóta alig mulik el év, hogy ne akada valaki, a ki egy-egy holtal megakarta toldani a halhatatlan önkélt Gabelsbereger rendszerét. De csak rendszerint kudarcot vallanak, mert az öreg Gabelsbereger nagy nyelvbűvár is volt, a ki rendszerint teljesben a nyelv szellemében dolgozta ki. Ez az idő szerint is Gabelsbereger rendszerre a legelterjedtebb a kontinensen, mert 617 egylete van 16,200 taggal és évenként körülbelül 30,000 ember tanulja meg a szténografa mesterségét, melyet eddig 20 idegen nyelvhez, legutóbb a bolgárhoz is, alkalmazták. Osztrákországban, Angliában, Skandináviában, Finnországban és Észak-Amerikában lassankint minden más rendszer kiszorult. Németországban csak a Stolze-féle rendszer csinalt már konkurencziát, a mennyiben már eddig 388 egylete van összesen 8500 taggal.

A jövő azonban ezeket az álmodat már aligha fogja megvalósítani, mert a szténografa most már nem annyira a jövő, mint a mennyire volt a multé, és egy ideig még a jelené. Jövője nem igen van, mert általánosítása rendkívül nagy nehézségekbe ütközik. Már Palmerston a jövő, mint a mennyire volt a multé, és egy ideig még a jelené. Jövője nem igen van, mert általánosítása rendkívül nagy nehézségekbe ütközik. Már Palmerston a jövő, mint a mennyire volt a multé, és egy ideig még a jelené. Jövője nem igen van, mert általánosítása rendkívül nagy nehézségekbe ütközik.

Ha ezeket az embereket a szténografák, ha bevalta a mit ígér, nemcsakára végkép ki fogja szorítani a szténografát, mely ugyan azért az utóknak naplók készítésénél még mindig jó kísérője lesz és a magánéletben egyeseknek még sok jó szolgálatot fog tenni.

Az új korban Anglia a par excellence parlamenti állam, s így ott kezdtek legelőször alkalmazni a szténografát. Timotheus Bright már 1857-ben találta fel egy rövidített írásmódot, melynek használata azonban nem verhetett mélyebben gyökeret, mert a Stuartok egy a parlamenti szónokokat, mint beszédekét terjesztőit, az igaztó tartalom miatt üldözték. Egy teljes évszázad kellett hozzá, míg a parlamenti szónokok sérthetlenségének eszméje a praktikus életben is megszilárdult. De közzététel nélkül a legegyszerűbb beszéd is olyan, mint a mondabéli Schlemil Péter, a ki elvezette az árnyékát s így az egész világ kételkedett benne, hogy él. Megint csaknem egy teljes század kellett hozzá, hogy a parlamenti beszédeknek teljes vagy kivonatos közlése megengedessék. A szónoklás művészetét ettől az időtől kezdve a szténografa,

Németországban a parlamentarizmus e század második évtizedében kezdődött. Már 1804-ben Németország akkori legnagyobb államférfia Stein báró úgy gondolta a német kérdést legjobban megoldhatni, hogy Ausztria és Poroszország osztozzanak meg a kis államokon, s azután lépjenek egygyámmal örökös szövetségre. De mindkét állam legyőzhetetlen ellen-szenveléssel vetelték a parlamentarizmus iránt, s így a kis államok épen benne látják létük védbástyáját. Bajorország 1818-ban kapott alkotmányt, s vele együtt született meg a tulajdonképeni német szténografa is. Gabelsbereger Xaver lithográf, ki 1789. február 7-ken született, egy oly szténografai rendszer talált ki, mely még ma is felülmúlhatlan áll. Miután mint a bajor képviselőház gyorsírásá tizenhat éven keresztül annyira kipróbálta a rendszerét, hogy a leggyorsabb beszédet is képes volt vele leírni, 1834-ben közzétette. Találmánya azonban, mint politikailag veszedelmeset épen úgy üldözték, mint Jahn turnus-rendszerét. Az állam ellenségei így szóltak: A szténografa a parlamentarizmus szülötte, ha szabadjára engedjük, úgy reményeket támaszt a parlamentarizmus behozatalára.

A magyar gyorsírás történelme nem nyúl messze vissza. A legelső ismertebb magyar parlamenti gyorsíró Hajnik volt. Ő az 1860-diki országgyűlésen a Taylor-féle gyorsírásait rendszerét alkalmazta. Az 1867-diki alkotmányos korszak bekövetkezését kezdődik tulajdonképen a magyar gyorsírászat történelme, Fenyessy Adolf áttűtette magyar nyelvre a Stolze-féle rendszert, Markovics János pedig a Gabelsbereger-féle rendszert. Az országgyűlési gyorsírásokról a gyorsírók egy része a Gabelsbereger-Markovics-féle rendszerre, a másik része a Stolze-Fenyessy-féle rendszerre szorult. Az országban a Gabelsbereger-Markovics-féle rendszer az elterjedtebb, ezt több intézetben tanítják, ennek több vizsgálói gyorsírás tanítója van. Az újabb magyar gyorsírászat rendszerét, a melyek megállapításán Bologh Antal, Kala Antal, Szalagyi Aurél és mások fáradoztak, ekkoráig kevés sikert arattak.

Nemrég, Gabelsbereger szülötteinek századik évfordulója alkalmából a «Mährisch-schlesische Stenographie Verbands» pompás kiállítás emlékkönyvet adott ki, melyben feljegyezték a gyorsírás apját, a melytől a szténografák származnak és sikerült képe díszit.

De a zuhanás bizonyosan elkábitott, mert akár-hogy erőlködtem is, lehetetlen volt fölkelnem, és olyan ügyellenek éreztem magamat, hogy — emlékszem — valami feloldul csehbogárhoz hasonló-

A FOGADALOM.
— REGENY. —
Franciaiából: F. B.
Itt nagyobodni kezdenek a nehézségek. Az én csacsiom, bámulatos éleselműségemmel, fel fogja, hogy a menkérés, mely keltőnkre nézve lehetetlen, ő reá magára nézve megvalósítható. ... Egyszerűen elcsúszik mind a négy lábával, feloldul s engem beképzelt egy mely vájása, melyben az összegyűjtött hó így fogad be, mint valami derékaj, de sokkal jobban fogad be, mint egy tollal pártázott félt. Ő pedig ezalatt vágatva nyargal el, hogy csakugy dobog bele a föld.

Fura volt ez, bizonyára, s első indulatom a deréknyugt, annyival inkább, mert azt hittem, hogy könnyen talpra fogok állni, mihelyt csak akorom...

De a zuhanás bizonyosan elkábitott, mert akár-hogy erőlködtem is, lehetetlen volt fölkelnem, és olyan ügyellenek éreztem magamat, hogy — emlékszem — valami feloldul csehbogárhoz hasonló-

Különb is most előbbukban a homályból az az egyetlen ismerős arcz, mely a képből még hiányzott és hallom a nagyünnem hangját!

Különb is most előbbukban a homályból az az egyetlen ismerős arcz, mely a képből még hiányzott és hallom a nagyünnem hangját!

